Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena *R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVI.

„Gazeta" ese în fiă-careḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
a administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 134. Braşovŭ, Sâmbătă, 19 Iunie (1 Iulie) 1893.

Politică primejdiósă.

Sub acestŭ titlu publică *„L'Indépendance Roumaine"* de Miercurĭ 16 (28) Iunie a. c. în primulŭ-Bucurescĭ unŭ articulŭ de o mare importanţă actuală.

In acestŭ articulŭ se arată clarŭ şi convingĕtorŭ influinţa, ce trebue sĕ-o aibă neapĕratŭ persecuţiunile îndreptate cu atâta furiă în contra elementului românŭ din statulŭ ungarŭ asupra raporturilorŭ regatului României cu monarchia nóstră, ba chiar şi cu tripla alianţă.

Condusŭ de vederĭ înalte de omŭ de statŭ, autorulŭ articulului espune pericululŭ, ce'lŭ póte provoca politica guvernului ungurescŭ în raporturile internaţionale şi constată, că Românii din România, fără deosebire de partidŭ, suntŭ adêncŭ îngrijaţĭ de urmările acestei politice, ce tinde la desnaţionalisarea nóstră şi că guvernulŭ românŭ, vrêndŭ-nevrêndŭ, va trebui sĕ ţină sémă de mişcarea opiniunei publice în ţéră, care póte lua proporţiunĭ neaşteptate.

Enunciaţiunea fóiei bucurescene este cu atâtŭ mai remarcabilă, cu câtŭ acestŭ ḑiarŭ întreţine legăturĭ şi cu cercurile guvernamentale din Bucurescĭ, este prin urmare în posiţiă a cunósce şi vederile, ce domnescŭ în aceste cercurĭ. De aceea ne grăbimŭ a reproduce articululŭ memoratŭ aicĭ, la loculŭ întâiu.

Étă ce scrie *„L'Indépendance Roumaine"*:

„Nu mai e îndoélă, că noutăţile, carĭ ne sosescŭ ḑilnicŭ din Ungaria de vr'o douĕ lunĭ, presintă *cea mai mare gravitate*; nu numai din punctŭ de vedere alŭ situaţiunei fraţilorŭ noştri de peste munţĭ, dér din punctŭ de vedere alŭ influenţei, ce ar puté sĕ le aibă asupra relaţiunilorŭ regatului românŭ cu monarchia vecină, şi póte chiarŭ, prin *estensiune naturală*, cu *tripla alianţă*.

„Noi nu mai putemŭ sĕ ascundemŭ îngrijirile nóstre în privinţa acestorŭ relaţiunĭ, fiindŭ dată politica absolutŭ nebună, în care guvernulŭ ungurescŭ pare sĕ se fi lăsatŭ condusŭ de *şovinismulŭ* nesocotitŭ alŭ coteriilorŭ politice maghiare, carĭ se servescŭ de prejudicii, din nefericire fórte înrădăcinate în óre care cercurĭ, ca de-o tremplină*) politică, fiă pentru a ajunge la putere, fiă pentru a se mênţiné acolo.

„Noi nu ne-amŭ ocupa, de sigurŭ, de aberaţiunile, ce au trecere în cercurile politice ungurescĭ, décă aceste nu s'ar înfăţişa prin fapte de natură a compromite în modŭ gravŭ relaţiunile ţĕrei nóstre cu monarachia vecină şi chiarŭ cu *gruparea puterilorŭ centrale*.

„Se pare, în adevĕrŭ, că guvernulŭ Weckerle, uitândŭ *interesele esteriôre* ale ţĕrii, sĕ se fi decisŭ, pentru a salva situaţiunea interióră ameninţată, *a întreprinde o luptă de esterminaţiune contra elementului românŭ din Ungaria*. Legea Csaky, augmentată de amendamentulŭ Apponyi, ţintindŭ în modŭ directŭ la închiderea şcólelorŭ române; legea colonisaţiunei, tinḑênd directŭ la maghiarisarea teritoriilorŭ etnografice purŭ române, suntŭ principalele trăsăturĭ ale acestei necalificabile campanie, pe care guvernulŭ ungurescŭ voesce s'o încoroneze prin darea în judecată a întregului comitetŭ naţionalŭ românŭ şi a tuturorŭ studenţilorŭ, carĭ au luatŭ parte la elaborarea *Replicei*, ce, după cum ne aducemŭ aminte, a *nimicită* aşa de vigurosŭ şi victoriosŭ *rĕspunsulŭ* studenţilorŭ maghiarĭ.

„Intrégă acéstă colecţiune de mĕsurĭ, la care mai adăugându-se încă proiectele de legĭ religióse, carĭ şi ele atingŭ libertăţile confesionale ale Românilorŭ, nu constitue nicĭ mai multŭ, nicĭ mai puţinŭ, decâtŭ unŭ atentatŭ violentŭ la însăşĭ *esistenţa* Românilorŭ, ca *rassă deosebită*, avêndŭ limba sa şi cultura sa proprie. Nu trebue sĕ ne mai facemŭ nicĭ o ilusiune; guvernulŭ ungurescŭ pare a'şĭ fi luatŭ sarcina, de a face sĕ dispară, în celŭ mai scurtŭ timpŭ posibilŭ, *chiar şi urma naţionalităţii române pe teritoriulŭ corónei* S-tului Stefanŭ.

„Cestiunea fiindŭ astfelŭ pusă, este incontestabilŭ, că Românii din România, fără nicĭ o distincţiune de culóre politică, nu potŭ sĕ rĕmână indiferenţĭ la o asemenea întreprindere şi sĕ privéscă cu nepăsare cum se desnaţionaliséză aprópe *a treia parte din rassa română întrégă*. Orĭ ce guvernŭ din partea sa va trebui, *volens, nolens*, sĕ ţină sémă de mişcarea opiniunei publice, care începe a se manifesta şi care va ajunge la proporţii, pe carĭ nu le putemŭ *pre vedé*, décă Ungurii nu vorŭ renunţa la *aventura periculósă*, în care se pare că voescŭ a se arunca, *de a ruptulŭ capului*.

„Este sigurŭ, că nimenea la noi nu cugetă sĕ se amestece în afacerile interne ale unui statŭ vecinŭ, *dér totŭ aşa de sigurŭ este, că România n'ar puté, în nicĭ unŭ casŭ, sĕ întreţină relaţiunĭ amicale c'unŭ statŭ, în care s'ar urmări esterminarea rassei române, după cum se face astăḑĭ în Ungaria*.

„Ca în multe alte împrejurărĭ, Ungurii suntŭ jocululŭ unei ilusiunĭ copilărescĭ, când îşĭ închipuescŭ, că pe lângă tóte prigonirile lorŭ, totuşĭ ar mai puté sĕ esiste ceva *comunŭ* între noi şi monarchia austro-ungară. Câtŭ ne privesce pe noi, vomŭ regreta din adênculŭ inimei, décă politica nebunéscă a guvernului din Pesta ne va sili a ne depărta de-o politică, pe care întotdéuna amŭ considerat'o, ca fiindŭ de celŭ mai mare interesŭ pentru noi, fără nicĭ o îndoélă, *dér póte încă mai multŭ pentru vecinii noştri.*

„Ne place a crede, că la Viena şi chiar la Pesta, vorŭ înţelege periculŭ politicei, pe care o urmăresce guvernulŭ ungarŭ faţă cu Românii din Ungaria, şi că vorŭ lucra aşa, ca s'ajungă la o ameliorare pănă când mai e încă timpŭ.

„Ne-amŭ făcutŭ o datoriă, de a semnala periculŭ iminentŭ, care ameninţă relaţiunile nóstre cu monarchia austro-ungară, în speranţa de a-lŭ preveni".

*) *Tremplină* — scândura de pe care sarŭ gimnasticii, spre a face salturĭ primejdiose.

Mişcarea naţională în România.

Sub titlulŭ: *Mâncărime de vorbă ungurescă"*, *„L'Independance Roumaine"* de Marţĭ 15 (27) Iunie c. scrie următórele:

Anunţarea conferenţei Românilorŭ transilvănenĭ, care se va ţiné în 27 Iunie st. v. la Sibiiu, 'i-a făcutŭ nervoşĭ pe bunii noştri vecinĭ Ungurĭ. Ceea ce le produce năduşelĭ în deosebĭ este vestea, că unŭ numĕrŭ de senatorĭ şi deputaţĭ românĭ au hotărîtŭ sĕ asiste la conferinţele fraţilorŭ lorŭ de peste munţĭ.

Cu tóte, că conferinţa dela Sibiiu nu are ea însaşĭ vre-o mare importanţă — ḑice *Pester Lloyd"* — este însĕ sigurŭ, că e vorba de-o protestare contra situaţiunii legale a statului constituţionalŭ ungurescŭ. Suntemŭ convinşĭ, că guvernulŭ românŭ desaprobă amesteculŭ unorŭ membri ai parlamentului în afacerile interióre ale Ungariei: cu tóte acestea, pentru ca sĕ se evite orĭ ce rĕu sensŭ, ar fi de doritŭ, ca cercurile dirigente din Bucurescĭ, sĕ'şĭ dea avisulŭ lorŭ de acum într'unŭ modŭ limpede. In orĭ ce casŭ, noi sfătuimŭ pe senatorii şi deputaţii românĭ, carĭ iubescŭ atâtŭ de multŭ voiagiulŭ, sĕ rĕmână mai bine

---

FOILETONULU „GAZ TRANS."

ESCURSIUNI

pe munţii ţerei Bârsei şi ai Făgăraşului

de

Ioanŭ Turcu.

III. Petra Craiului, (*înălţimea 2241 m.*) *Munţĭ stâncoşĭ, cu împregiurimile lorŭ.*
(*O schiţă istorică a comunei Zerneştĭ.*)

(Urmare).

Fiindŭ posesiunea Vulcănenilorŭ din muntele Ciuma nedescrisă mai de aprópe în actele de donaţiune şi după ce Vulcănenii într'una arŭ fi voitŭ sĕ-şĭ estindă, éră Zêrneştenii ar fi voitŭ sĕ le restrîngă acéstă posesiune: încă din vremile cele mai vechĭ, aşa ḑicêndŭ îndată după ce au căpătat'o Vulcănenii ca donaţiune, continuu au fostŭ certe şi ne'nţelegerĭ între cele douĕ comune în privinţa hotarĕlorŭ acestei posesiunĭ. La anulŭ 1674, după multă sfadă şi bătae de capŭ, cele douĕ comune, cu intrevenirea unui juriu însemnatŭ, au făcutŭ o împăciuire, în care s'au statoritŭ mai de aprópe hotarele posesiunei din Ciuma a Vulcănenilorŭ, care împăciuire, redactată în limba latină şi germană, se află în o pariă germană, scrisă pe pergamentŭ şi în archiva comunei Zêrneştĭ.

La pertractarea causei şi la încheiarea împăciuirei descrise au luatŭ parte şi membri mai cu influinţă ai familiilorŭ mai de frunte de pe atuncĭ din Zêrneştĭ şi anume a luatŭ parte: Vladŭ Chirca, ca jude comunalŭ, apoi representanţii comunalĭ: Vladŭ Turcu, Serbu Staicŭ, Radu Stănicelŭ şi Radu Danciului, şi juraţii Comanŭ Mileciu şi Vladŭ Tipeiu.

Din acestŭ actŭ am pututŭ şi eu afla cu plăcere, că familia Turcu este o familiă tare veche şi cu unŭ prea frumosŭ trecutŭ în comuna Zêrneştĭ. Unŭ următorŭ alŭ străbunului Vladŭ Turcu dela a. 1674, a fostŭ Oprea Turcu; Oprea a avutŭ apoi pe ficiorii sĕi: Bratŭ, Oprea, Mihnea şi pe Iónŭ. Iónŭ, ca soldatŭ, a luatŭ parte activă sub stégulŭ împĕratului Austriei în luptele contra lui Napoleon I alŭ Franciei. Şi a luptatŭ vitejesce moşulŭ, căcĭ pe când eram eu copilŭ de 5—6 anĭ, de multe-orĭ îmĭ arăta cu satisfacţiune şi fală piciorulŭ sĕu împuşcatŭ prin mai multe locurĭ, şi cele 3 medalii, ce le căpĕtase pe câmpulŭ de luptă pentru virtuţile sale militare.

Iónŭ a avutŭ pe Bratŭ, ér Bratŭ Turcu cu soţia sa Nedelea m'a avutŭ pe mine, născutŭ la anulŭ 1851 în 12 (24) Februarie, şi pe Nicolau Turcu, carele încă a servitŭ ca soldatŭ în armata austro-ungară în Foca (Herţogovina).

Multe din familiile vechĭ însĕ aḑĭ s'au stinsŭ cu totulŭ din acéstă comună, deşi populaţiunea n'a scăḑutŭ, ci din contră a totŭ crescutŭ câte puţinŭ, împopulându-se comuna în continuu şi cu strĕinĭ, aşa că aḑĭ comuna Zêrneştĭ are la 3500 de locuitorĭ.

In vechime, locuitorii acestei comune, toţĭ Românĭ, se ocupau mai numai cu economia de vite; mai târḑiu apoi s'au desvoltatŭ fórte tare cărăuşiile, aşa că înainte de ce s'au construitŭ căile ferate, erau în Zêrneştĭ o mulţime de cărăuşĭ bogaţĭ, cu câte 4—5 cară, avêndŭ la fiăcare carŭ câte 6—8 cai tari şi bine grijiţĭ, cu totŭ atâtea clopote marĭ, carĭ pe unde treceau carele acestorŭ cărăuşĭ, făceau o larmă asurḑitóre.

Erau fórte renumiţĭ în vremea lorŭ cărăuşii Zêrneştenĭ. Ei transportau cu marile lorŭ cară mărfurĭ, dela Braşovŭ şi la Braşovŭ, mai din tóte părţile Europei, pe unde puteau ei numai străbate cu carele lorŭ. De multe-orĭ absentau cu lunile şi cu jumĕtăţile de anŭ de acasă, mergêntŭ în tóte părţile României, în Ungaria, prin Austria, pe la Viena, pe la Praga, Lipsca, ba chiar şi pe la Triestŭ şi prin alte ţerĭ şi oraşe.

Aveau marĭ venite aceştĭ cărăuşĭ; ca şi economii de odinióră, se siliau şi erau făloşĭ sĕ aibă vite multe şi bune, îmbrăcăminte călduróză şi trainică, purtau bărbaţii cojóce, éră femeile caţaveicĭ. Iérna se purta săricĭ albe şi mai târḑiu şi bunde ţĕrănescĭ, blănite cu piei de óie. Fetele îşĭ purtau pĕrulŭ capului despletitŭ, retezatŭ pe frunte şi lăsatŭ pe spate lungŭ cam până de-asupra umerilorŭ.

Totŭ astfelŭ purtau pĕrulŭ şi bărbaţii, însĕ raşĭ în cefă. Femeile purtau şi pórtă în cea mai mare parte şi aḑĭ fote de lână şi ii cusute pe mânecĭ, pe sînŭ şi la gâtŭ cu pui şi altiţe (broderiă) de arniciu, séu de mĕtase.

Aveau Zêrneştenii abundanţă în ac]